

Klassiska noveller Nr 35

S. A. Duse:

Maskisen

Klassiska noveller 35.

S. A. Duse – Maskisen. Dialog.

Återutgivning av text från 1919

av S. A. Duse

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-540-5

Copyright © 2019 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

Det gifta paret grälar eftersom hon vill gå på maskeradbal. Maken gillar inte alls idén eftersom han tycker att hon alltid är för lättklädd på såna festligheter.

Till slut blir grälet så hätskt att hustrun börjar gråta.

I början av 1900-talet var noveller och följetonger en viktig del av innehållet i svenska dagstidningar.

I vår serie "Klassiska noveller" kan du läsa många av de här historiskt viktiga berättelserna.

En av de flitigaste svenska författarna under 1910- och 1920-talen var yrkesmilitären Samuel August Duse (1873–1933).

Han skrev 100-tals tidningstexter om bland annat krig, nyhetshändelser och romantik. Men han var framför allt känd för sina deckare om mästardetektiven Leo Carring.

Den här texten publicerades ursprungligen i september år 1919 i tidningen "Nordstjernen" med titeln "Maskisen. Dialog".

S. A. Duse: Maskisen

Den här texten publicerades ursprungligen i september år 1919 i tidningen "Nordstjernen" med titeln "Maskisen. Dialog". Författare till texten är S. A. Duse (1873–1933).

Han (tänder lugnt en cigarrett och ser ironiskt på henne): — Jaså, det är därför du varit så ovanligt älskvärd i dag, gifvit mig mina favoriträtter till middag och visat dig rar och inställsam. Jag förstod att det låg något bakom, men att det var den där maskeraden öfverraskar mig verkligen.

Hon (med minen af en martyr): — Jag märker att jag inte längre är något för dig. Du misstyder min vänlighet och vill neka mig allt som jag tycker är roligt.

Han: — Långt ifrån. Men du vet min afsky för maskeradbaler. Simpla nöjen!

Hon: — Det är ju ingen vanlig maskerad. Större delen af vårt umgänge kommer dit. Jag hade tänkt klä mig till fjäril.

Han (indignerad): — Det fattades bara det! Halfnaken och i trikåer kanske? Kommer aldrig att hända! Du blottar dig alldeles tillräckligt på en vanlig bal, min vän. Dina beundrare behöfva sannerligen inte piggas upp mera.

Hon (föraktligt): — Jaså, du är svartsjuk, det vill säga löjlig —.

Han (afbryter): — Tänk på hvad du säger.

Hon: — En svartsjuk man är alltid löjlig. Du flirtar för resten, så att det emellanåt är riktig skandal. Hur var det inte med den där koketta fröken Veije härom kvällen? Det väckte ett oerhördt uppeende hur du kurtiserade henne.

Han: — I din fantasi möjligen, men inte i verkligheten.

Hon: — Jo då. Flera af mina väninnor talade om det. Jag måste förstås hålla god min.

Han: — Men det tycks du ha svårt för just nu. Jag tror ta mig tusan att du gör dig löjlig, min vän.

Hon: — Löjlig?

Han: — En svartsjuk kvinna är alltid löjlig.

Hon (stampar med foten i golfvet): — Hur vågar du?

Han (bestämmt men lugnt): — Det är nog pratat om det här nu. Någon maskis blir det inte af.

Hon (snyftande): — Själf försakar du aldrig ett nöje. Sitter och spelar kort till långt in på nätterna. Men jag, jag skall förstås sitta inspärrad.

Han (rycker på axlarna): — Tårar! Ja, det är nu alltid en kvinnas sista argument.

Hon (brister ut i en störsjö af tårar och går snyftande till sängkammardörren där hon stannar ett ögonblick och vänder sig mot honom): — Du — du är hårdhärtad och brutal! En tyrann är du! (Ut i sängkammaren och låser dörren efter sig).

Han (står en stund och funderar öfver kvinnan i allmänhet och hustrun i synnerhet. Han vet att när hon skrufvar upp sig själf i en allt intensivare känsla af att vara en äktenskapets martyrs, en stackars

förtrampad kvinna, så finns det inga gränser för hennes utbrott. Ett hysteriskt anfall är det minsta. Därför går han med en min af hopplös trötthet till sängkammardörren, på hvilken han knackar): — Var inte ledsen nu lilla barn. Jag skall tänka på maskeradbalen. Kanske det inte vore så dumt att gå dit.

Så går han ut för att få luft, och han träffar sin gode vän författaren, som — fastän ungtkarl — har en betydande erfarenhet af kvinnan och kan ge många och goda råd.

Nästa morgon ser han inte hustrun, jungfrun öfverlämnar hennes krigsförklaring i ett meddelande att hon skulle äta frukost senare — ensam. De träffas alltså först till middagen.

Han (in med ett solsken i blick och minspel, som kommer hustruns väl instuderade trumpenhet att förbytas i naturlig förvåning): — Jag har tänkt närmare på maskisen, min lilla vän, och jag tror att det kan bli riktigt roligt. Beställ du din fjärilsdräkt, jag skall inte försöka hindra dig att gå.

Hon (misstänksamt): — Hvad du ändrat åsikt hastigt.

Han (leende): — Man behöfver bara sätta sig in i tankegången litet närmare för att göra det. Jag mötte i morse fröken Vejje.

Hon (öfverraskad): — Ska hon också gå dit?

Han: — Ja visst. Jag rådgjorde med henne om hvilken dräkt jag skulle ha, och hon —

Hon (än mer öfverraskad): — Tänker du gå med?

Han: — Naturligtvis. Inte kan jag låta min hustru gå ensam. Hvad säger du, om jag skulle klä mig till Mefistofeles? Fröken Vejje tyckte att det skulle passa min figur.

Hon: — Din figur! Det begriper hon inte alls. Hon har inte ett spår till figur själf.

Han (låtsar fatta humör): — Hva falls? En bildhuggare skulle inte kunna uppleta en mera formfulländad modell, det är då tvärsäkert. Och som Diana kommer hon att bli förtjusande.

Hon: — Diana! En sån oblyg kostym!

Han: — Säg inte det. Hon kommer att bli balens drottning. Jag lofvade henne —

Hon (afbryter häftigt): — Jag vet inte hvad som går åt dig. Du talar bara om den där maskeradbalen! Du har inte tanke på annat. Allra minst frågar du efter mig.

Han: — Dig? Men det är ju du, som —

Hon: — Jag! Du har ju inte sett på mig ens. Så upptagen har du varit af tanken på den där koketta fröken Veije.

Han: — Det är bara det, att jag lofvat henne första boston, och så supén —

Hon: — Se där! Du tänker bara på dina nöjen och din flirt. Boston, Diana och Mefisto. Och supé med den där nippertippan på tu man hand, kanske? Men mig! När ägnar du en tanke åt mig?

Han: — Jag har flera gånger i dag tänkt på dig och din fjärilskostym. Du har väl redan beställt den, så att du hinner få den färdig?

Hon: — Det blir ingen maskis af för mig. Jag får inte dansa, inte anstränga mig det minsta. Det har doktorn sagt.

Han (döljer en glimt af triumf): — Så ledsamt, min vän. Jag hade gladt mig så — å dina vägnar.

Hon: — Ser du inte på mig att jag är sjuk?

Han: — Nej, min söta vän. Men om doktor Etels sagt det, så — när var han här?

Hon (tvekar för ett ögonblick): — För — för ett par timmar sedan.

Han (förvånad): — Det var besynnerligt. Jag träffade doktor Etels just när jag gick hit. Vi pratade om dig, och han nämnde inte ett ord om att han varit här —

Hon (brister i gråt): — Tror du nu också att jag narras?

Han: — Naturligtvis inte. Nå, vi slå väl maskeraden ur hågen då. Jag skall underrätta fröken Veije —

Hon: — Det behöfs visst inte! Du understår dig inte — (går snyftande in till sig).

Han gnuggar förnöjdt händerna): — Det här gick lättare än jag trodde.

En vecka senare, dagen efter maskeraden, möter den unga frun händelsevis fröken Veije. De stanna och prata.

Veije: — Det är en hel evighet sen jag såg dig sist, söta du. Men så har jag ju också varit i Upsala och hälsat på en moster i öfver fjorton dar. Kom hit först i morse. Hvarför blir du så förvånad, min vän? Upsala är härligt. Jag har inte saknat Stockholm ett ögonblick —

Fakta: Författaren S. A. Duse

Namn: Samuel August Duse.

Född: 2 augusti 1873, Stockholm.

Död: 9 februari 1933, Stockholm.

Föräldrar: kammarjunkare Carl Patrik Teodard Duse och Anna Matilda Forssberg.

Engelskspråkiga deckare är fyllda av just... privatdeckare, medan svenska nästan bara har poliser i huvudrollerna.

Men när den första svenska deckarvågen började år 1913 så var det en privatdetektiv i huvudrollen: Leo Carrington. Denne driver en kombinerad advokat- och detektivbyrå, är en mästare i förklädnad, ekonomiskt oberoende och är så bra på att lösa brott att polisen ofta låter honom ta hand om svårlösta brottsutredningar.

Detektiven Carrington skapades av en av svensk kulturs mest spännande personligheter, Samuel August Duse.

Han började sin karriär inom militären och var yrkesofficer inom Svea artilleriregemente.

Men det var som äventyrare han första gången skapade rubriker. Han deltog i den svenska Antarktisexpeditionen 1901-1904 som me-

teorolog och kartograf. Han tillbringade en mycket tuff vinter i Hop-pets vik i Sydpolshavet, en av de svåraste som några forskare upplevt. Han skrev ner sina upplevelser i boken "Bland pingviner och sälar" vilket gjorde honom berömd i hela landet.

Under de följande åren skrev han flera pjäser men gled sakta men säkert över till berättelser om äventyr och brott. Ofta skrev han under pseudonymen Sam Sellén.

År 1913 publicerades hans första Leo Carrington-deckare, "Stilett-käppen", som blev en stor succé. Inspirationen till Leo Carrington är hämtad från Sherlock Holmes, något som inte minst märks i slutet av böckerna då deckaren presenterar alla ledtrådar och pekar ut en mördare.

Framgången gjorde att "S. A. Duse" på egen hand skapade den första svenska deckarvågen. I snabb följd kom böckerna "Det nattliga äventyret" (1914), "Spader kung" (1915), "Doktor Smirnos dagbok" (1917), "De fyra klöveressen" (1918), "Cobra-mysteriet" (1919), "Antisemiten" (1921), "Nattens gåta" (1922), "Leo Carringtons dubbelgångare" (1923), "Hemligheten" (1924), "Fallet Dagmar" (1925), "Skuggan" (1926), "Pistolskottet" (1928) och "Zuleikas hämnd" (1929).

Böckerna gavs ut i upplaga efter upplaga och spreds över hela världen med översättningar till ett dussintal språk.

Trots att han led av svåra smärtor efter skador under vintern vid Sydpolen var Duse flitig skribent, föreläsare och aktiv i olika sällskap. Han var också en uppmärksam målare och skulptör.

Den svenske deckarförfattaren avled i februari 1933 och ligger begravd på Norra Begravningsplatsen i Stockholm.

Samuel August Duse.

Viktiga ord och personer

Boston.

En typ av dans som blev populär i Sverige under 1910-talet. Bostonvals är en långsam variant av wienervals och uppstod troligen i den amerikanska staden Boston. Dansen betraktas i dag som en typ av gammaldans.

Diana.

En gudinna i romersk mytologi som motsvarade grekernas gudinna Artemis. Diana var gudinna för vilda djur och jakt och avbildades därför oftast med pilbåge och en jakthund eller hjort som följeslagare.

Mefistofeles.

En demon i tyska folksagor. Mefistofeles är en ande som tjänar djävulen. Han är mest känd från författaren Goethes drama "Faust" där en läkare träffar Mefistofeles och blir övertalad att sälja sin själ till djävulen.

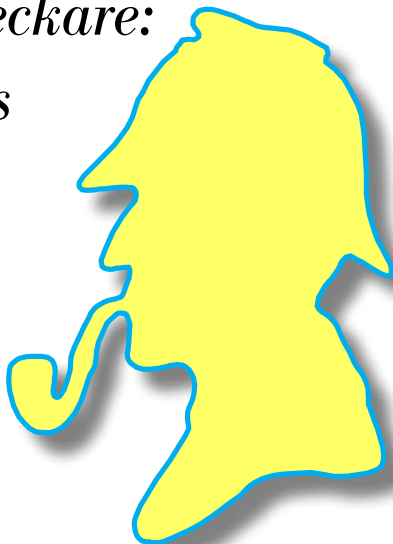
Nippertippa.

Äldre smeknamn på flickor som är fåfänga eller arroganta. Användes också om kvinnor som gillade glittrande smycken.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carrington*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se